

Concept-verslag Meet Up #4 – Ontwikkeling Universiteitskwartier

Dinsdag 27 augustus 2019 | De Waalse Kerk | 20.00 – 22.00 uur

1. Doel van bijeenkomst

De Universiteit van Amsterdam en de gemeente stellen een Strategisch Masterplan op voor de ontwikkeling van het Universiteitskwartier; het gebied dat loopt van Oude Turfmarkt tot Oude Hoogstraat. In zo'n plan wordt op hoofdlijnen benoemd wat de huidige en toekomstige kwaliteiten van het gebied zijn en waarmee rekening gehouden moet worden bij het herinrichten van de openbare ruimte, het verbeteren en verduurzamen van de universiteitsgebouwen, de logistiek en mobiliteit.

Voor de zomer hebben de gemeente en de buurt tijdens drie bijeenkomsten (Meet Ups 1, 2 en 3) in beeld gebracht wat de hoofdonderwerpen van het Strategische Masterplan zouden moeten zijn en welke uitgangspunten gehanteerd zouden moeten worden bij toekomstige ontwikkelingen. Meet Up #4 is bedoeld om deze uitgangspunten te 'testen' aan de hand van twee locaties in het gebied.

Tijdens Meet Up #4 hebben bewoners twee locaties gekozen om de uitgangspunten te 'testen': de binnentuin van het Allard Pierson Museum en de Oudemanhuispoort/Slijkstraat. Hiervoor zijn de volgende stappen doorlopen: eerst hebben bewoners benoemd wat de sfeer, het gebruik, de kwaliteiten en problemen zijn van de locatie ('nu'). Vervolgens is per locatie benoemd wat voor sfeer, gebruik en kwaliteiten men wenst ('straks'). Om tenslotte te kijken of met de eerder geformuleerde uitgangspunten de gewenste situatie bereikt gaat worden ('test'). Geven de uitgangspunten nu wel voldoende richting aan wat men wil en niet wil? Hieronder staan de belangrijkste bevindingen uit beide 'testen'.

2. Conclusies uit 'testen' van uitgangspunten met binnentuin Allard Pierson Museum

Bewoners ervaren de binnentuin van het Allard Pierson Museum nu als een rustige tuin, die vooral door bewoners en medewerkers van de UvA gebruikt wordt. Door de aanwezigheid van een portier van de UvA en het kunnen afsluiten van de binnentuin is het nu een veilige plek. Bewoners geven aan dat de gebouwen rondom de binnentuin werken als een klankkast. Daarom is het belangrijk voor hen dat de binnentuin afsluitbaar is op momenten dat er veel bewoners thuis zijn (avonden en weekenden).

De rust, de veiligheid en het afsluiten van de binnentuin willen bewoners vooral zo houden. Een aantal uitgangspunten dat in eerdere Meet Ups geformuleerd is, garandeert dit in belangrijke mate. Maar de 'test' laat ook zien dat sommige uitgangspunten pas (echt) getest kunnen worden als er een concept-Masterplan ligt. Daarnaast laat de 'test' zien dat bepaalde uitgangspunten aangescherpt of aangepast kunnen worden, namelijk:

Leefbaarheid en veiligheid

- Om een veilig Universiteitskwartier te zijn, zal er ook toezicht moeten zijn.

Identiteit

- Het uitgangspunt 'balans tussen functies' geldt op het schaalniveau van het hele Universiteitskwartier, maar op een lager schaalniveau – bijvoorbeeld op en rondom de binnentuin – kan het ook gaan om één dominante functie, namelijk wonen.

- Niet alleen moeten er verschillende sferen zijn op het schaalniveau van het Universiteitskwartier, maar dit moet ook mogelijk zijn op een lager schaalniveau, zoals op en rond de binnentuin.
- In het Universiteitskwartier zou het niet overal rustig, sereen en levendig tegelijkertijd moeten zijn. Voor de binnentuin geldt vooral rustig en sereen. Levendigheid kan aan de randen van het Universiteitskwartier, maar niet overal in dezelfde mate en vooral ook in de gebouwen zelf.
- Als er voorzieningen komen die passen bij het kennis- en woonmilieu (zoals nu geformuleerd als uitgangspunt) zal meer leidend moeten zijn dat overlast voorkomen wordt.

Toegankelijkheid

- Een zo groot mogelijke doorwaadbaarheid van het Universiteitskwartier suggereert zoveel mogelijk publiek toegankelijke openbare ruimte. De binnentuin is juist gebaat bij tijdelijk afsluitbaarheid en dat nuanceert het uitgangspunt 'zo groot mogelijke doorwaadbaarheid'.
- Het uitgangspunt 'duidelijk onderscheid tussen publieke delen, semi-publieke delen en privé delen' staat op gespannen voet met het uitgangspunt 'binnenterreinen en –hoven zijn openbaar'. Daarnaast, zoals hiervoor al gesteld, hoeven niet alle binnenterreinen en –hoven openbaar te zijn.
- Het actief ondersteunen van zelfbeheer moet niet opgevat worden als de verplichting tot zelfbeheer.

Historie en monumentaliteit

- Het versterken van de hovenstructuur, zoals al omschreven als uitgangspunt, zal vooral bereikt worden door het vergroenen. Hiermee heeft dit uitgangspunt een duidelijke relatie met het uitgangspunt 'meer groen in het Universiteitskwartier'.
- Het uitgangspunt 'groen dient vele doelen' vraagt per plek in het Universiteitskwartier om een nadere concretisering. Op sommige plekken zal het groen moeten uitnodigen tot verblijven, bij andere juist niet.
- Het uitgangspunt 'water wordt meer benut' komt ook terug bij logistiek. Is zo dubbel op.

Bereikbaarheid en logistiek

- Niet alleen de openbare ruimte, maar ook de semi openbare ruimte en privé delen moeten (verkeers)veilig zijn.
- Het Universiteitskwartier onderdeel laten zijn van doorgaande fietsroutes moet niet conflicteren met privé delen en ook niet binnenterreinen en –hoven doorkruisen.

Duurzaamheid en groen

- Wanneer als uitgangspunt wordt opgenomen dat de gebouwen en de openbare ruimte van het Universiteitskwartier klimaatbestendig zijn, is het dubbelop om 'rainproof' als uitgangspunt op te nemen.
- Zet alle uitgangspunten die gaan over groen onder het hoofdonderwerp 'duurzaamheid en groen'.

3. Conclusies uit 'testen' van uitgangspunten met Oudemanhuispoort/Slijkstraat

Bewoners zien in dit deel van het Universiteitskwartier verschillende sferen. En deze sferen verschillen ook nog eens gedurende de dag. Zo wordt de Oudemanhuispoort als levendig, uniek en voor vele doelgroepen (studenten, bewoners, bezoekers) ervaren, maar ook als dood, afgesloten en onveilig. De toegangen naar de Oudemanhuispoort zijn verwaarloosd en hebben niet de uitstraling die het gebied verdient. De Slijkstraat komt vooral over als donker en levenloos. Tezamen zorgt dit ervoor dat de negatieve ervaring overheerst en de kwaliteiten ondergesneeuwd raken. Het gedrag dat dit oproept is ongewenst en zorgt voor de nodige problemen en overlast, zoals zwerfvuil, geluidsoverlast en misdragingen. Enkele bewoners zijn tijdens de 'test' een stuk positiever over de huidige situatie. Zij zien, in vergelijking met de nabijgelegen Wallen, dit deel nog steeds als relatief rustig en prettig.

Op de vraag wat voor gewenste situatie men voor ogen heeft, geeft men aan dat de Oudemanhuispoort/Slijkstraat een gebied moet blijven voor vele doelgroepen, die in harmonie en met respect omgaan met de omgeving. Het gebied zal drukker en rustiger perioden kennen ('eb en vloed'). De binnentuin van de Oudemanhuispoort zou een rustplek of stilgebied moeten zijn, waar men op adem komt. Voorstel is om deze binnentuin nog meer te vergroenen als het nu is. Dan kan onder meer bijdragen aan het verder dempen van geluid. Tezamen vraagt dit om het toevoegen van kwaliteit, het unieke terugwinnen en de plicht om het ook mooi, bijzonder, veilig en prettig te houden. Afspraken over beheer en zorg moeten niet alleen gemaakt worden, maar ook nagekomen worden.

Leggen wij dit wensbeeld van de Oudemanhuispoort/Slijkstraat naast de uitgangspunten die in eerdere Meet Ups geformuleerd zijn, dan geven deze hier in belangrijke mate richting aan. Zoals ook bij de andere 'test' het geval was, laat het zien dat sommige uitgangspunten pas op waarde geschat kunnen worden als er een concept-Masterplan ligt. Daarnaast laat ook deze 'test' zien dat bepaalde uitgangspunten aangescherpt of aangepast kunnen worden, namelijk:

Leefbaarheid en veiligheid

- Leefbaarheid en veiligheid zijn gebaat bij 'ogen en oren' op straat, zoals nu in de Slijkstraat niet het geval is. Iets in de trant van 'het voorkomen van anonieme plekken' zou als uitgangspunt toegevoegd moeten worden om een toekomstige ongewenste situatie als in de Slijkstraat te voorkomen.

Identiteit

- Het uitgangspunt 'verschillende sferen per gebied' hoeft niet per se een kwaliteitsverbetering te betekenen en dat zou wel de ambitie moeten zijn. In het uitgangspunt moet het meer gaan om kwalitatieve sferen dan om verschillende sferen.
- Om zorg voor kwaliteit te organiseren, zal nadrukkelijker in de uitgangspunten opgenomen moeten worden dat het gaat om verantwoordelijkheden beleggen bij partijen.

Toegankelijkheid

- Een zo groot mogelijke doorwaadbaarheid van het Universiteitskwartier suggereert zoveel mogelijk publiek toegankelijke openbare ruimte. De binnentuin van de Oudemanhuispoort is juist gebaat bij afsluitbaarheid en dat nuanceert het uitgangspunt 'zo groot mogelijke doorwaadbaarheid'.
- Het uitgangspunt 'binnenterreinen en -hoven zijn openbaar' klopt niet met de binnentuin van de Oudemanhuispoort. Die binnentuin is semi-openbaar.

Bereikbaarheid en logistiek

- Het uitgangspunt 'logistieke bevoorrading vindt plaats aan de randen' roept de vraag op of dit wel overal mogelijk is en wat dit vervolgens betekent voor de bevoorrading naar delen zoals de Oudemanhuispoort/Slijkstraat.

Historie en monumentaliteit

- Het uitgangspunt 'meer benutten van water' roept de vraag op of het gaat om vaarwater of bijvoorbeeld regenwater. Bedoeld lijkt vaarwater, maar neem dat dan ook zo op in de uitgangspunten.

Duurzaamheid en groen

- De uitgangspunten 'gezamenlijk energieneutraal of mogelijk zelfs energieproducerend' en 'collectief maken/delen van duurzaamheid' vertonen overlap.

4. Vervolg van participatieproces: ook met anderen in gesprek

Het 'testen' van de uitgangspunten tijdens deze Meet Up maakt duidelijk dat de uitgangspunten voor een aanzienlijk deel richting geven aan gewenste ontwikkelingen, maar dat er ook uitgangspunten verder aangescherpt moeten worden. Tevens wordt duidelijk dat sommige uitgangspunten pas 'getest' kunnen worden als er een concept-Masterplan ligt. Guido Wallagh (externe begeleider van het participatieproces) trekt samen met de aanwezigen de conclusie dat hiervoor tijd in het participatieproces moet komen en dat, waar al aanscherping kan plaatsvinden, dit eerder gebeurt.

Om het gesprek over de hoofdonderwerpen en uitgangspunten van het Strategisch Masterplan niet alleen te voeren met bewoners die bij de Meet Ups aanwezig waren, worden ook anderen geconsulteerd. Er vinden daarom de komende tijd ook met ondernemers in het gebied gesprekken plaats. Vanaf woensdag 28 augustus is er een enquête online met stellingen die ook gaan over de hoofdonderwerpen en uitgangspunten (zie: www.amsterdam.nl/universiteitskwartier). Via een huis aan huis verspreide flyer in de buurt, via sociale media en via de digitale nieuwsbrief van de gemeente (editie Centrum) wordt men uitgenodigd de enquête in te vullen. Op 2 en 11 september lopen er tevens enquêteurs in de buurt.

Voor de buurt staan op dit moment twee bijeenkomsten nog gepland. Op dinsdag 17 september (in Perdu, Kloveniersburgwal 86, 20.00 – 22.00 uur) wordt tijdens Meet Up #5 terug gegeven wat uit de bredere consultaties gekomen is. Tevens wordt dan vooruit gekeken op de afrondende publieke bijeenkomst, die gepland staat op dinsdag 8 oktober in Pakhuis de Zwijger (Piet Heinkade 179). Deze bijeenkomst op 8 oktober is op een andere datum gekomen dan in de uitnodigingsbrief stond van zo'n twee weken geleden. In die brief stond nog 7 oktober, maar het is dus dinsdag 8 oktober geworden.

5. Afstemming gemeente - Universiteit van Amsterdam

Tijdens Meet Up #4 geeft Giso Lommers (projectmanager Universiteitskwartier van de gemeente) een toelichting op het planvormingsproces. Afgelopen jaar heeft de Universiteit van Amsterdam studies laten verrichten naar, met name, de universiteitsgebouwen. Daarnaast verricht de gemeente zelf ook de nodige studies, bij voorbeeld naar de openbare ruimte, het verkeer, rainproof, de cultuurhistorie en andere onderwerpen die nodig zijn om tot een samenhangend plan voor het gehele gebied te komen. Uit al deze studies wordt een samenhangend plan gemaakt. Hierin komt het onder meer aan op een goede afstemming tussen wat er in de universiteitsgebouwen en de openbare ruimte gebeurt, maar ook hoe het functioneren van de universiteit zich verhoudt tot het wonen en de leefbaarheid in het gebied. De hoofdonderwerpen en de uitgangspunten die uit de Meet Ups gekomen zijn, betreft de gemeente in de planvorming.

6. Tot slot

Tijdens Meet Up #4 geven bepaalde bewoners aan zich te storen aan het begrip 'Universiteitskwartier'. Zij vragen zich af wie dit bedacht heeft. Met het begrip 'Universiteitskwartier' lijken de huidige straatnamen verloren te gaan en wordt te weinig uitdrukking gegeven aan het feit dat er in dit deel van de binnenstad ook gewoond wordt. De gemeente geeft aan dat de straatnamen niet veranderen.

Vervolgbijsessies

- **Woensdag 17 september 2019, 20.00-22.00 uur, Perdu, Kloveniersburgwal 86**
- **Dinsdag 8 oktober 2019, 20.00-22.00 uur, Pakhuis de Zwijger, Piet Heinkade 179**